

İSTİHDAM, FAİZ *ve* PARANIN GENEL TEORİSİ

John Maynard KEYNES

Çeviren: Baver Yeşilyurt

İSTİHDAM, FAİZ VE PARANIN GENEL TEORİSİ

John Maynard Keynes

Çeviren: Baver Yeşilyurt

Orjinal Adı: *The General Theory of Employment, Interest, and Money*

Genel Yayın Numarası: 443

ISBN: 978-625-97484-5-0

1. Basım, Nisan 2025

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti. ©2025
Efl©2025

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Çeviri Editörü: Prof. Dr. Hüseyin Özel

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz

Grafik Tasarım: Ferhat Önder

Baskı ve Cilt:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi Beytepe Köy Yolu
No.3 Bilkent, Çankaya/Ankara
Telefon: 0312 266 44 10
Sertifika Nu.: 46519

EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.

Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günlaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı

No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye

Tel : (+90) 312 442 52 10

GSM : (+90) 541 232 00 46

<http://www.kitapsaati.com.tr> • [instagram.com/efilyayinevi](https://www.instagram.com/efilyayinevi) • [twitter.com/efilyayinevi](https://www.twitter.com/efilyayinevi)

SUNUŞ

İktisat yazınında kitapları en çok okunan (en azından satın alınan) iktisatçılar Adam Smith, Karl Marx ve John Maynard Keynes'tir. Smith, iktisat teorisinin temelini atmıştır. Değer teorisi, iş bölümü, mutlak üstünlükler teorisi ve piyasa ekonomisinin işleyişini "Ulusların Zenginliği" (*An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*) kitabında gözümüzün önüne sermiştir. Marx, Smith'in değer teorisini geliştiren, iktisat teorisine rant ve karşılaştırmalı üstünlükler teorisiyle katkı veren Ricardo'yu ve de Robert Malthus'u kullanarak değer teorisine sınıfsal bir bakış açısı getirmiştir. Ricardo iktisadının temeli bölüşüm teorisidir. Marx da değer ve bölüşüm teorilerini birlikte ele alıp artık değer teorisini oluşturmuştur. Marx'ın büyüme ve dış ticaret teorileri de bunun üzerine oturmaktadır.

Klasik iktisadı değer teorisinden koparan Neoklasikler olmuştur. Bentham'ın faydacılık felsefesini kullanarak geliştirilen fayda teorisi, bölüşüm sorununu geri plana iterken Leon Walras, William Stanley Jevons, Carl Menger ve Alfred Marshall'la birlikte "Say özdeşliği" temelli "*laissez-faire, laissez-passe*" yaklaşımı, esnek fiyatlar sayesinde ekonominin her daim tam istihdamda olacağına dayanmaktadır.

Keynes, 24 Ekim 1929 Bunalımı'nı da görünce piyasanın her sorunu çözemeyeceğini, bu durumda devletin piyasaya müdahale etmesi gerektiğini söyleyerek klasik iktisadın temel postulatını ters yüz etmiştir. Keynes, Neoklasik İktisada asıl darbeyi "İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi" kitabıyla vurmuştur.

Keynes'in iktisada bakış açısı, 1929 Bunalımı'nı çözmeye yönelik iktisat politikalarında belirleyici olmuştur. Keynes İktisadı (Keynesyen İktisat) 1945-1970 yılları arasında iktisat politikaları üzerinde adeta egemenlik kurmuştur. Kapitalizmin bu dönemi daha sonra "altın çağ" olarak adlandırılmıştır. 1970'den itibaren stagflasyon olarak tanımlanan işsizlik ve enflasyonun birlikte ortaya çıkması Keynes

iktisadını geri plana itmiştir. Önce Monetarizmin babası Milton Friedman, sonra Yeni Klasik Makro İktisatçılar Keynes Devrimi'ni yerden yere vurmuşlardır. Keynes, Marx'ın *Kapital* kitabını okumaya değer görmediğini söylemişti, R. Lucas da 1990'larda Keynes'in *Genel Teori* kitabı için okunmasına gerek olmadığını söylemiştir.

2008 Krizi, Keynes'i yeniden ön plana çıkarmıştır. Keynes'in ve Keynesyen İktisatçı H. Minsky'nin finansal krizler üzerine tezlerini içeren kitapları yeniden raflardan inmiştir. Keynes adeta 21. yüzyılın ilk çeyreğinde "ben buradayım" demiştir.

Türkiye'de iktisatçılar Keynes'le 1940'larda tanışmıştır. Sabri Ülgener ve Hocam Sadun Aren için Keynes'i Türkiye'ye getirenlerdir diyebiliriz. Ülgener ve Aren'in yaptıkları analizler, bugün de oldukça değerlidir. 1980 Darbesi ve 24 Ocak Kararları'yla birlikte, Türkçe iktisat yazınına da Monetarist Okul egemen olmuştur. O yıllarda yazılan doktora tezlerinin önemli bir kısmı "ihracata yönelik büyüme, parasal genişleme, cari açık ile bütçe açığına parasalcı bakış ve enflasyon" üzerinedir. 1990'lı yıllardan sonra ise Yeni Klasik Makro İktisatçı Okul'un etkisiyle "Rasyonel beklentiler, enflasyon hedeflemesi" konuları doktora tezleri için cazip alanlar olmuştur.

Efil Yayınevi, 18 yıldır bu baskın Ortodoks iktisat yazının dışında bir yayıncılık ilkesi benimsediği için yayınlarını da bu çerçevede seçmiştir. F. Mishkin'in "Para Politikası Stratejisi" kitabıyla aynı zamanlarda H. Minsky'nin "İstikrarsız Bir Ekonominin İstikrarı" kitabını yayımlamıştır. Yıllardır çevrilmesi beklenen M. Blaug'un "İktisat Kuramının Geçmişine Bakış" ve "İktisatta Yöntem" kitapları ile M. Desai'nin "Marksist İktisat Teorisi" ve "Marx'ın İntikamı" kitaplarını; J. M. Keynes'in "Barışın Ekonomik Sonuçları" ve "Savaşın Bedeli Nasıl Ödenir?" kitaplarını Türkçe iktisat yazınına kazandırmıştır. Şimdi de *Genel Teori*'nin çevirisiyle karşınızdayız.

Genel Teori uzun yıllar önce Türkçeye çevrilmişti. Keynes'in tüm yapıtları gibi *Genel Teori*'nin dili de okuyanı zorlar. Keynes de önsözünde bunu ifade etmiştir. Bundan dolayı kitap yeni bir çeviriye hak ediyordu. *Genel Teori*'nin bu çevirisini Baver Yeşilyurt yaptı, Hüse-

yin Özel çeviri editörlüğünü üstlendi. Her ikisinin de emeklerine sağlık diyorum.

Efil Yayınevi'ni kurarken bazı projelerim vardı. İktisat ve Toplum Dergisi ve Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi (Efiljournal) bu projelerden bazılarıydı. Bunların tümünü hayata geçirmeyi başardık. Projelerimden birisi de 50 yıldır Neoklasik iktisadın egemenliğinde iktisat öğrenmeye çalışan gençlere Keynes'i ve Keynesyen İktisadı anlamalarını sağlayacak bir kitaplık oluşturmaktı. Bu konuda da önemli mesafe katettik. Genel Teori'nin çevirisini yayımlayarak kitaplığın en önemli parçasını tamamlamış oluyoruz. Darısı Keynes'in diğer yapıtlarına.

Ömer Faruk Çolak

Çayyolu/Ankara

ÖNSÖZ

Bu kitap esas olarak iktisatçı meslektaşlarıma yöneliktir. Başkaları için de anlaşılır olacağını umarım. Ancak, bu kitabın asıl amacı, teorinin çetin meselelerinin üstesinden gelmektir, bu teorinin pratiğe uygulanmasıyla uğraşmak, yalnızca ikinci plandadır. Ortodoks iktisat yanılığına düşmüşse, bu hata, mantıksal tutarlılık adına büyük bir özenle inşa edilmiş üstyapısında değil, öncüllerindeki açıklığın ve genelliğin eksikliğinde bulunmak durumundadır. Nitekim, oldukça soyut ve aynı zamanda epeyce ihtilaflı olan argümanlar dışında, iktisatçıları temel varsayımlarından bazılarını eleştirel olarak yeniden incelemeye ikna etmek amacıma ulaşamamam. Keşke bu ihtilaflar daha az olabilseydi. Ancak sadece kendi bakış açımı açıklamamanın değil, aynı zamanda bunun hangi açılardan hüküm süren teoriden ayrıldığını göstermenin de önemli olduğunu düşündüm. “Klasik teori” diyeceğim şeye sıkı sıkıya bağlı olanların, tamamen hatalı olduğuma dair bir inanç ile yeni bir şey söylemediğime dair bir inanç arasında gidip geleceklerini sanıyorum. Bu ikisinden birinin veya üçüncü bir alternatifin doğru olup olmadığını saptamak diğerlerine kalmaktadır. Tartışmalı pasajlarım, bir cevap önermek amacıyla epeyce delil sunmayı hedeflemektedir ve uyumsuzluğımın kendisi keskin ayrımlar arayışında fazla şiddetliyse affınıza sığınmak durumundayım. Şahsen kendim de şu anda üzerine gittiğim teorilere yıllarca inançla bağlı kaldım ve öyle sanıyorum ki onların güçlü noktalarından bihaber değilim.

Söz konusu meseleler abartılamayacak öneme sahiptir. Ancak eğer açıklamalarım doğruysa, öncelikle ikna etmem gereken kamuoyu değil, iktisatçı meslektaşlarımdır. Tartışmanın bu aşamasında kamuoyu, her ne kadar sıcak karşılansa da, bir iktisatçının, diğer iktisatçılar arasındaki iktisat teorisinin pratik nüfuzunu şimdilik neredeyse yok eden ve çözüme kavuşana kadar etmeye devam ede-

cek olan derin fikir ayrılıklarını sona erdirme girişiminin kulak misafiri konumundadır.

Bu kitap ile beş yıl önce yayımladığım *Treatise on Money* [Para Üzerine İnceleme] arasındaki ilişki, kendi adıma başkalarına olduğundan muhtemelen daha açıktır ve kendi zihnimde birkaç yıldır takip ettiğim düşünce silsilesi içinde doğal bir evrim olan şey, okuyucuya görüşümde bazen meydana gelen çetrefil bir değişimmiş gibi gelebilir. Bu güçlüğü, terminolojide yapmaya mecbur hissettiğim bazı değişimler de azaltmamaktadır. Dildeki bu değişimlere, ilerleyen sayfalar boyunca dikkat çektim. Yine de iki kitap arasındaki genel ilişki kısaca şu şekilde ifade edilebilir. *Treatise on Money* kitabımı yazmaya başladığımda, paranın etkisini tabiri caizse arz ve talebin genel teorisinden hâlâ ayrı olarak dikkate alan geleneksel hat üzerinde ilerliyordum. Bitirdiğimde ise para teorisini bir bütün olarak çıktı teorisi haline getirmeye yönelik bir miktar ilerleme kaydetmiştim. Fakat, peşin hükümlü fikirlerden özgürleşmekten yoksun kalmam, artık bana bu çalışmanın teorik bölümlerinin (yani, III. ve IV. Kısımların) sıra dışı kabahati gibi görünen şeyde, yani çıktı düzeyindeki *değişimlerin* etkileriyle hakkıyla baş edemememde kendini gösterdi. Sözüm ona “temel denklemler”im, veri bir çıktı varsayımı üzerine çekilen anlık bir resimdi. Bu denklemler, veri bir çıktıyı varsayarak, kâr dengesizliği içeren ve dolayısıyla çıktı düzeyinde bir değişim gerektiren güçlerin nasıl gelişebileceğini göstermeye çalıştı. Ancak, dinamik gelişme, anlık bir resimden farklı olarak, tamamlanmamış ve son derece karman çorman kaldı. Öte yandan bu kitap, bir bütün olarak çıktının ve istihdamın ölçeğindeki değişimleri belirleyen güçlerin öncelikli olarak incelenmesine dönüşmüştür, ancak paranın bu iktisadi şemaya özsel ve özgün bir şekilde dahil olduğu tespit edilse de paranın teknik detayı geri planda yer almaktadır. Bir parasal ekonominin, esas olarak, gelecek hakkında değişen görüşlerin, istihdamın sadece yönünü değil, miktarını da etkileyebildiği bir ekonomi olduğunu göreceğiz. Ancak, gelecekle ilgili değişen fikirlerin etkisi altındaki şimdinin iktisadi davranışını analiz etme yöntemimiz, arz ve talebin etkileşimine dayanan ve bu şekilde temel

değer teorimizle bağlantılı olan bir yöntemdir. Bu suretle, aşına olduğumuz klasik teoriyi özel bir durum olarak kapsayan daha genel bir teoriye doğru yönelmekteyiz.

Bunun gibi bir kitabın yazarı, yabancı olduğu yolları adımlarken manasız nispette hatadan kaçınmak durumundaysa, eleştiriye ve iletişime fazlasıyla bağlı olmaktadır. Fikirlerini formel ya da deneysel olarak kesinlikli bir sınamaya sokmanın çoğu zaman imkânsız olduğu bir alanda, (diğer ahlaki bilimlerle birlikte) özellikle iktisatta, tek başına fazla uzun süre kafa yorulduğunda, geçici olarak ne kadar aptalca şeylere inanılabileceğini görmek hayret vericidir. Bu kitapta, belki de *Treatise on Money* kitabımı yazarken olduğundan daha fazla, Bay R. F. Kahn'ın süregelen tavsiyesine ve yapıcı eleştirisine ihtiyaç duydum. Bu kitapta, onun önerisi olmadıkça bu şeklini almayacak pek çok şey bulunmaktadır. Ayrıca, kitabın düzeltilmiş metninin tamamını okumuş olan Bayan Joan Robinson, Bay R. G. Hawtrey ve Bay R. F. Harrod'dan da çok yardım aldım.

Bu kitabın oluşumu, yazarı için uzun bir kaçış mücadelesi -alışılmış düşünce ve ifade tarzlarından bir kaçış mücadelesi- olmuştur ve eğer yazarın onlara yönelik saldırısının başarılı olması isteniyorsa, bu kitabın okunmasında çoğu okuyucu için de durum böyle olmalıdır. Burada çok zahmetli bir şekilde ifade edilen fikirler son derece basittir ve gün gibi ortada olsa gerektir. Zorluk, yeni fikirlerde değil, çoğumuz gibi yetiştirilenlerin aklının her köşesinde dallanıp budaklanan eskilerden kaçmakta yatmaktadır.

J. M. KEYNES

13 Aralık 1935

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	3
ÖNSÖZ	7

KISIM I

GİRİŞ

Bölüm 1 Genel Teori	14
Bölüm 2 Klasik İktisadın Postülaları	15
Bölüm 3 Efektif Talep İlkesi	32

KISIM II

TANIMLAR VE FİKİRLER

Bölüm 4 Birimlerin Seçimi	44
Bölüm 5 Çıktı ve İstihdamın Belirleyeni Olarak Beklentiler	52
Bölüm 6 Gelir, Tasarruf ve Yatırımın Tanımı	58
Kullanım Maliyeti Üzerine Ek	70
Bölüm 7 Tasarruf ve Yatırımın Anlamı Üzerine Ek Düşünceler	79

KISIM III

TÜKETİM EĞİLİMİ

Bölüm 8 Tüketim Eğilimi: I. Nesnel Faktörler.....	91
Bölüm 9 Tüketim Eğilimi: II. Öznel Faktörler.....	107
Bölüm 10 Marjinal Tüketim Eğilimi ve Çarpan.....	112

KISIM IV

YATIRIMIN UYARILMASI

Bölüm 11 Sermayenin Marjinal Etkinliği	130
Bölüm 12 Uzun Dönem Beklenti Durumu.....	141
Bölüm 13 Faiz Oranının Genel Teorisi.....	157
Bölüm 14 Klasik Faiz Oranı Teorisi	166
Bölüm 14'e Ek.....	175
Bölüm 15 Likiditeye Yönelik Psikolojik ve Ticari Teşvikler.....	184
Bölüm 16 Sermayenin Doğası Üzerine Birtakım Gözlemler	198
Bölüm 17 Para ve Faizin Temel Özellikleri	209
Bölüm 18 İstihdamın Genel Teorisinin Yeniden İfade Edilmesi	230

KISIM V

PARASAL ÜCRETLER VE FİYATLAR

Bölüm 19 Parasal Ücretlerdeki Değişimler.....	240
Bölüm 19'a Ek	254
Bölüm 20 İstihdam Fonksiyonu	263
Bölüm 21 Fiyat Teorisi.....	274

KISIM VI

GENEL TEORİNİN ÖNERDİĞİ KISA NOTLAR

Bölüm 22 Ticari Çevrim Üzerine Notlar.....	292
Bölüm 23 Merkantilizm, Tefecilik Yasaları, Damgalı Para ve Eksik-Tüketim Teorileri Üzerine Notlar....	310
Bölüm 24 Genel Teorinin Başını Çekebileceği Sosyal Felsefeye Yönelik Son Notlar.....	348

KISIM I

GİRİŞ

BÖLÜM 1

GENEL TEORİ

Bu kitaba *The General Theory of Employment, Interest and Money* [İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi] adını *genel* ifadesine vurgu yaparak koydum. Böyle bir başlığın hedefi, benim argümanlarımın ve vardığım sonuçların karakterini, içinde yetiştiğim, yönetici ve akademik sınıfların hem pratik hem de teorik iktisadi düşüncesine yüz yıldır olduğu gibi egemen olan bu konunun *klasik*¹ teorisiyle karşılaştırmaktır. Klasik teorinin postülalarının genel duruma değil, sadece özel bir duruma uygulanabilir olduğunu, varsaydığı durumun olası denge konumlarının sınırlı bir noktası olduğunu öne süreceğim. Üstelik, klasik teorinin varsaydığı özel durumun karakteristiklerinin, içinde yaşadığımız iktisadi toplumun karakteristikleriyle hiçbir ilgisi yoktur. Eğer onun öğretisini deneyimin olgularına uygulamaya kalkışırsak, bunun sonucu yanıltıcı olur ve felaketle sonuçlanır.

1. "Klasik iktisatçılar", Marx tarafından Ricardo ve James Mill'i ve onların seleflerini, yani Ricardocu iktisatta doruğa ulaşan teorinin kurucularını kapsayacak şekilde icat edilmiş bir isimdi. Bense, "klasik okula" belki de kronolojik bir hata yapma suçu işleyerek, Ricardo'nun haleflerini, yani (örneğin) J. S. Mill, Marshall, Edgeworth ve Prof. Pigou olmak üzere Ricardocu iktisat teorisini benimseyen ve kusursuz hale getirenleri dâhil etme alışkanlığını edindim.

BÖLÜM 2

KLASİK İKTİSADIN POSTÜLALARI

Değer ve üretim teorisi üzerine yapılan incelemelerin çoğu, öncelikle, *veri* bir hacimde istihdam edilen kaynakların farklı kullanımlar arasındaki bölüşümüyle ve bu hacimde kaynağın istihdamını varsayarak, bunların görelî bedellerini ve bunların ürünlerinin görelî değerlerini belirleyen koşullarla ilgilenmektedir.²

İstihdam edilebilir nüfusun büyüklüğü, doğal zenginliğin kapsamı ve birikmiş sermaye donanımı anlamında *kullanılabilir* kaynakların hacmi sorunu da genellikle betimsel olarak ele alınmıştır. Ancak, kullanılabilir kaynakların *fiili istihdamını* neyin belirlediği konusundaki saf teori, nadiren ayrıntılı olarak incelenmiştir. Hiç incelenmediğini söylemek elbette saçma olur. Zira, istihdam dalgalanmalarıyla ilgili çok sayıda tartışma bu konuyla ilgilenmiştir. Bu konunun görmezden gelindiğini söyleyemiyorum, fakat altında yatan teorik temel o kadar basit ve açık farz edildi ki olsa olsa kuru bir değinmeyle karşılandı.³

2. Bu, Ricardocu gelenekte vardır. Zira, Ricardo ulusal gelirin [*national dividend*] "tutarı" üzerine bölüşümden ayrı olarak herhangi bir şekilde alakadar olmayı reddetmiştir. Bu şekilde, kendi teorisinin karakterini doğru bir şekilde değerlendiriyordu. Ancak daha az net görüşlü olan halefleri, klasik teoriyi zenginliğin nedenleriyle ilgilenen tartışmalarda kullandılar. Bkz. Ricardo'nun Malthus'a 8 Ekim 1820 tarihli mektubu: "Siz, politik ekonominin zenginliğin doğası ve nedenleri üzerine bir araştırma olduğunu düşünüyorsunuz; bense, politik ekonominin, çalışmanın ürününün, onun oluşumuna katılan sınıfların arasında bölüşümünü tayin eden yasalar üzerine bir araştırma olarak tanımlanmasını gerektiğini düşünüyorum. Miktarla ilişkin olarak kesinkes konuşulamaz, fakat oranlara ilişkin olarak makul bir ölçüde konuşmak yerindedir. Her geçen gün, ilk araştırmanın hükümsüz ve yanıltıcı olduğuna ve ancak ikincisinin bilimin gerçek konusu olduğuna kanaat getirmektedirim."

3. Örneğin, *Economics of Welfare* [Refah İktisadı] (4. baskı, s. 127) kitabında Prof. Pigou şöyle yazıyor (benim italiklerim): "Bu tartışma boyunca, aksi açıkça belirtilmedikçe, bazı kaynakların sahiplerinin iradesi dışında genellikle istihdam edilmediği gerçeği göz ardı edilmektedir. Bu, argümanın özünü etkilemezken, sunuluşunu basitleştirir." Bu nedenle, Ricardo, bir bütün olarak ulusal gelir tutarını ele almaya yönelik herhangi bir girişimi açıkça reddederken, Prof. Pigou, özellikle ulusal gelir sorununa yönelik bir kitapta, tam istihdamda olduğu gibi bazı gayri-iradi işsizlik durumlarında da aynı teorisinin geçerli olduğunu savunmaktadır.

I

Sözde basit ve açık olan klasik istihdam teorisi, bence, uygulamada tartışılmasa da iki temel postülaya dayanmaktadır, yani:

I. *Ücret, emeğin marjinal ürününe eşittir.*

Başka bir deyişle, istidam edilen bir kişinin ücreti, (bu çıktı azalmasının kaçınacağı herhangi diğer maliyetler düşüldükten sonra) istihdam bir birim azaltılırsa kaybedilecek olan değere eşittir; ancak bu eşitlik, rekabetin ve piyasaların eksik olması durumunda belirli ilkelere göre bozulabileceği kısıdına tabidir.

II. *Veri emek hacmi istihdam edildiğinde ücretin sağladığı fayda, söz konusu istihdam tutarının marjinal külfetine eşittir.*

Başka bir deyişle, istihdam edilen bir kişinin reel ücreti, fiilen istihdam edilen emek hacminin gelecekte de bulunmasını teşvik etmeye (istihdam edilen kişilerin kendi tahminlerince) yeterli olandır; bu yeterlilik, her bir bireysel emek birimi için eşitliğin, birinci postülayı kısıtlayan rekabet eksikliklerine benzer şekilde, istihdam edilebilir birimler arasında kurulan birlikler tarafından bozulabileceği kısıtlamasına tabidir. Külfet, burada, bir kişiyi veya bir grup insanı belirli bir asgarinin altında faydası olan bir ücreti kabul etmektense emeğini esirgemeye sevk edebilecek her türlü sebebi kapsayacak şekilde anlaşılmalıdır.

Bu postüla, “friksiyonel” işsizlik olarak adlandırılabilir. Bu bağdaşmaktadır. Zira bunun gerçekçi bir yorumu, kesintisiz tam istihdama yönelik uyumlanmanın önünde duran çeşitli eksiklikleri meşru bir şekilde hesaba katar: Örneğin, yanlış hesaplama veya kesikli olarak [*intermittent*] gerçekleşen talep sonucunda uzmanlaşmış kaynakların göreceli miktarları arasında meydana gelen geçici bir denge eksikliğinden; öngörülemeyen değişimler sonucunda meydana gelen gecikme süresi veya bir istihdamdan diğerine geçişin belli bir gecikmeden etkilenmeksizin sonuçlanamayacağı olgusundan kaynaklanan işsizlik. Böylece, kaynakların, durağan olmayan bir